

Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen

(Stockholmskretsen)

Årsberättelse för år 1914.

Under året hava hållits 3 allmänna möten, 4 styrelsesammanträden, 2 klubbaftnar å föreningens lokal samt gemensamt med föreningen I. C. en vårfest på Höganloft å Skansen. Vid nyssnämnda möten etc. hava — förutom hälsningstal av Roteman Knut Sandstedt, Pastor Uddin och Tjänsteman Emil Larson, sång och musik m. m. — förekommit uppläsning av Nobelpristagaren K. P. Arnoldsson av stycken ur ett av honom författat skådespel »Riket» samt följande föredrag: av riksdagsman Edv. Wavrinsky över »Försvaret och fredsarbetet», av ingenjör Torsten Ohlson över »Krigsfaran och den politiska situationen», av tjänsteman Emil Larson över »Femtonårsminnet av första Haagkonferensen, *Fredsarbetets tre linjer*», av riksdagsman Edv. Wavrinsky över »Världskriget» samt av redaktör Carl Sundblad över »Lärdomar av världskriget.»

Till ombud vid världsfredskongressen i Wien valdes roteman Knut Sandstedt och fröken Svea Backhoff med Pastor J. Uddin som suppleant och till ombud vid årsmötet i Charlottenberg i sammanhang med invigningen av fredsmonumentet: Knut Sandstedt, Svea Backhoff, E. Wavrinsky, Ida Amnell, Alfred Sundberg, A. Lindman, Emil Larson med fru, T. Ohlson samt J. Blomgren med fru och till deras suppleanter J. E. Castberg med fru, J. Uddin och O. Malmborg.

Som bekant blev den planerade världsfredskongressen i Wien inställd på grund av kriget. Till ombuden vid denna kongress hade anslagits ett belopp av kr. 200: — såsom resebidrag, vilket belopp sålunda icke behövde användas för detta ändamål. I stället lämnades detsamma såsom bidrag till uppförandet av fredsmonumentet på gränsen mellan Sverige och Norge.

Styrelsen har under året utgjorts av: roteman Knut Sandstedt, ordförande; tjänsteman Emil Larsson, vice ordförande; kon-

toristen Frans Larson, sekreterare; fabrikör Alfred Sundberg, skattmästare, fru Ebba Cederstrand, ingenjör Torsten Olson och kontoristen Arvid Lindman, med fröken Svea Backhoff, pastor J. Uddin och tjänsteman Tore Marchander som suppleanter. Under en del av året har pastor Uddin fungerat såsom ordförande. Revisorer hava varit byggmästare J. F. Blomgren och redaktör J. A. Tegnér.

Till damerna inom syföreningen står vår förening även i år i en särskild tacksamhetsskuld för genom försäljning av deras handarbeten inbrakta cirka kronor 50.

Utom ovanstående meddelanden synes det mig vara lämpligt att här göra några allmänna reflektioner om kriget.

Ehuru numera all privategendom och arbetskraft, som skapa ekonomiska värden, förbliva i samma ägares besittning även efter ett lands eröfring och större skatter icke torde kunna påläggas det eröfrade landet än den övriga delen av riket, varför någon ekonomisk vinst svårligen kan göras genom att erövra främmande länder,

Ehuru erövring av främmande folk, åtminstone om det främmande folket är ett kulturfolk, på grund av det erövrade folkets missnöje i många fall medför bekymmer samt (genom hållandet av onödigt stor militärmakt) kostnader för det land, som är erövrare,

Ehuru enligt nationalekonomerna en större krigsskatt verkar skadligt för det land, som får den, därigenom att, om denna skatt betalas i penningar, tillgången på penningar inom det land, som mottagit dem, blir så riklig, att penningvärdet sjunker, eller, med andra ord, prisen bliva dyrare, varigenom den inhemska industriens alster bliva så dyra, att de icke kunna konkurrera på världsmarknaden, och, om den betalas i varor, så får den inhemska industrien naturligtvis icke tillverka och försälja dessa varor, varigenom arbetslöshet etc. uppstår,

Ehuru den i allmänhet kraftigaste, arbetsdugligaste och mest produktiva befolkningen, som genom sitt arbete skulle till landet återbetala sitt underhåll och sin uppfostran under uppväxttiden, blir dödad eller lemlästad i ett krig, varigenom oersättliga värden gå förlorade,

Ehuru stridsfrågorna mellan Österrike och Serbien säkerligen blivit bäst ordnade på en stormaktskonferens, då det ju måste ligga i alla stormakters intresse att kväva upprorstendenser och straffa kungamördare och det naturligtvis är oförnuftigt att låta döda miljoner människor, även om en tronföljare dödas,

Ehuru enbart den skada, som ett stort krig förorsakar de krigsförande ländernas handel och industri såväl under som efter kriget, aldrig kan gottgöras genom en krigsskadeersättning och, Ehuru — på grund av den nuvarande internationaliseringen

av såväl kapital som allting annat, som skapar välstånd och trevnad, samt allas beroende av alla, varigenom, om ett land lider, de övriga länderna bliva mer eller mindre lidande — krigsivrarna icke kunna finna ett enda vägande skäl för ett krig, så har dock kriget utbrutit, och man skulle kunna fråga sig, om de, som ställt till med kriget, plötsligt gripits av vansinne. Även synes det vara oförsvarligt utan gräns, när befolkningen i de olika länderna lämnar några få personer möjlighet att, tvärt emot allt sunt förnuft, ställa till en så förskräcklig olycka som detta krig.

Om fredssakens framtidsutsikter skulle bedömas efter antalet medlemmar inom fredsföreningarna, skulle det verkligen vara illa ställt för vår sak, men lyckligtvis är detta icke förhållandet, då, som vi veta, så gott som hela det socialdemokratiska och det frisinnade partiet samt en stor del även av högern äro fredsvänliga. Det gäller dock att försöka få dessa partier, och framför allt deras riksdagsmän, att mera energiskt och målsmedvetet än hittills arbeta för freden, ty det är uppenbart, att, om bestående framgångar för fredssaken skola kunna göras, så måste detta ske på lagstiftningens väg. Vi böra därför på alla sätt söka förmå riksdagsmännen att söka åstadkomma internationella överenskommelser samt införa sådana lagar och förordningar, som hjälpa fredsarbetet framåt och hindra krigsivrarna att göra sig gällande. Den effektivaste åtgärd, som skulle kunna vidtagas för att förhindra krig, vore säkerligen införandet av ett gemensamt språk för alla nationer. Man kan helt visst icke överskatta betydelsen av ett världsspråk, som finge användning officiellt och internationellt. Därigenom skulle nämligen det förhatliga övergrepp försvinna, som ligger däri att en erövrad nation påtvingas erövrarens språk, och därigenom skulle — eftersom allt som är väsentligt för mänsklighetens existens internationaliserats — alla människor så att säga få samma rättigheter i världen, två faktorer, som äro av genomgripande och avgörande betydelse för fred och mänsklig lycka.

Om vi fredsvänner i alla länder nu besluta oss för att ansätta riksdagsmännen för att förmå dem att arbeta för fredssaken och uppmana de olika riksdagspartierna att göra detsamma, så finnes det förvisso mycket stora utsikter för att fredsfrågan snart skall bliva definitivt löst.

Vi få sålunda icke förlora modet trots det pågående förskräckliga kriget, ty till och med detta tjänar ju på sätt och vis freden genom att kraftigt bevisa, att fredsvännerna hava rätt och att krig är det sämsta av alla medel att skapa bättre villkor för länder och folk.

Stockholm den 11 mars 1915.

Frans Larson.
Sekreterare.